

Dosarul nr.3ra-710/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (C.Roșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Vl.Clima, E.Palanciuc, A.Malîi)

Î N C H E I E R E

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Chirca Maria împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din cadrul Procuraturii Generale, ținând cont de majorarea salariului procurorului,

împotriva deciziei din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

c o n s t a t ă

La data de 31 mai 2018 Chirca Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din cadrul Procuraturii Generale, ținând cont de majorarea salariului procurorului.

În motivarea acțiunii, reclamanta Chirca Maria a invocat că, a activat în organele procuraturii din anul 1976 pînă în anul 2009, având o vechime în muncă de procuror de peste 33 de ani.

A relatat că începând cu data de 01.12.2003, fiind în funcție de procuror de secție din cadrul Procuraturii Generale, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80 % din salariu mediu lunar, potrivit funcției deținute, pensie pe care o primea cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

A afirmat că, quantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior, recalculat în mărime de 80 % din salariu mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acestuia la fiecare majorare a salariului mediu lunar al procurorului în funcție.

A menționat că, a dobândit dreptul de recalculare a pensiei la majorarea salariului de funcție al procurorului în exercițiu începând cu 01.12.2003 și a utilizat acest drept pînă la sfârșitul anului 2011.

A comunicat că Casa Națională de Asigurări Sociale a transmis dosarul de pensionare al reclamantei în gestiunea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Centru, mun. Chișinău, care din motive neîntemeiate, nu a efectuat recalcularea pensiei, lipsind-o pe reclamantă de dreptul dobândit în anul 2003 - an de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an.

A considerat că, organele de asigurări sociale i-au încălcat grav dreptul la proprietate (pensie), dobândită anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, reclamanta Chirca Maria, la data de 03 aprilie 2018, s-a adresat cu o cerere prealabilă către pîrîta Casa Națională de Asigurări Sociale, întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei, în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, potrivit prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23.12.2005 și articolului XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea actelor legislative.

A confirmat reclamanta că, pîrîta Casa Națională de Asigurări Sociale, la 02 mai 2018 i-a expediat răspunsul nr. C-780/18 din 02 mai 2018, prin care i-a refuzat în admiterea cerințelor înaintate, argumentând că, în conformitate cu prevederile art.33 al Legii din 14.10.1998, recalcularea pensiei se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie. Astfel, temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu este.

A specificat că pârâta, la examinarea cerințelor prealabile, nu a determinat corect raportul juridic în cauză, nu au fost examinate circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului, nu a luat în considerație că, Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin. (3)-(1) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, nu este aplicabilă în cazul din speță, deoarece contravine normelor CEDO, Hotărârii Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității juridice.

În susținerea temeiniciei cerințelor sale, reclamanta a invocat că, potrivit prevederilor Legii nr. 902 din 29.01.1992 „Cu privire la Procuratură”, Legii nr. 118 din 14.03.2003 „Cu privire la procuratură” (ajustată la Legea nr. 544 din 20.07.1995 „Cu privire la statutul judecătorului”), Legea nr.294 din 25.12. 2008 „Cu privire la Procuratură”, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători.

De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118 din 14.03.2003 „Cu privire la Procuratură”, și Legea nr.294 din 25.12.2008 „Cu privire la Procuratură”, s-au folosit și procurorii, fapt, de care a beneficiat reclamanta. Procurorii pensionați pînă la adoptarea Legii nr.118 din 14.03.2003, primeau pensiile potrivit prevederilor Legii nr.544 din 20.07.1995 „Cu privire la statutul judecătorului”. Atît Legea nr.294 din 25.12.2008 „Cu privire la procuratură”, cît și cele anterioare (din 1992 și 2003)

asigura reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vîrstă – 50 ani (în cazul reclamantei 01.12.2003), cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 4 din 27.01.2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor procuraturii funcționarilor publici, a decis că: „stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică”.

Aceiași instanță de jurisdicție constituțională, a indicat și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă, că: „la adoptarea unei legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului”.

Prin urmare, reclamanta Chirca Maria a solicitat recunoașterea ca fiind ilegală decizia CNAS nr. C-780/18 din 02 mai 2018, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului de secție din cadrul Procuraturii Generale, ținând cont de majorarea salariului procurorului, începând cu data de 05 aprilie 2013.

Prin hotărîrea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de către Chirca Maria împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prelabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din cadrul Procuraturii Generale, ținând cont de majorarea salariului procurorului, s-a recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-780/18 din 02 mai 2018 și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze Mariei Chirca, născută la 28 noiembrie 1953, cod numeric personal 2002001018998, domiciliată în mun. Chișinău, str. Drumul Viilor, 40, ap. 7, recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din cadrul Procuraturii Generale, ținând cont de majorarea salariului procurorului, începînd cu data de 05 aprilie 2013.

Prin decizia din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că, Chirca Maria, activând ca procuror de secție din cadrul Procuraturii Generale, și avînd vechime în muncă de peste 33 de ani, fapt invocat și necontestat de pîrîtul/apelant, care prin prisma prevederilor art.123 alin.(6) CPC, este degrevat de probațiune.

Totodată, s-a stabilit că, la atingerea vîrstei de 50 de ani, începînd cu data de 01.12.2003 i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute. Urmare a majorării salariilor în anul 2006 și anul 2008, intimărilor nu i s-au efectuat recalculări la pensie.

La data de 05 aprilie 2018, Chirca Maria s-a adresat cu cerere prelabilă către CNAS solicitînd recalcularea și achitarea pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție (f.d.10-11). La 02 mai 2018, Casa Națională de Asigurări

Sociale a emis răspunsul prin care a refuzat în recalcularea pensiei Mariei Chirica (f.d.12-13).

La acest capitol, instanța de apel a conchis că potrivit prevederilor art.2 alin.(1) - (3) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1998, dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege. Dreptul la pensie este imprescriptibil. Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

În conformitate cu prevederile art.9 lit.a) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1998, în sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii : a) pensie pentru limită de vârstă.

În corespundere cu prevederile art.14 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1998, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile privind vîrstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Din analiza normelor de drept sus-indicate, instanța de apel a notat că, dreptul la pensie reprezintă un drept viager, inalienabil și imprescriptibil, acesta nu poate fi cedat total sau parțial. De asemenea, s-a reținut că pensia se calculează în dependență de vîrstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Conform art.15 alin.(1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1998, pensia pentru limită de vârstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standard de pensionare prevăzute la art. 41, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

În conformitate cu prevederile art.73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în vigoare la acel moment, procurorii pensionați beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă, odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel, fiindu-i acordat prin lege dreptul la recalculare a pensiei în mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute.

La caz, Chirica Maria, a dobîndit dreptul la pensie în anul 2003, în condițiile prevederilor Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, respectiv, cu dreptul de a beneficia de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începînd cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

Instanța de apel a reținut că, prevederile Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, au fost abrogate odată cu adoptarea Legii nr.56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin.(3) - (10) al art.73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.

Totodată, avînd în vedere că Legea civilă nu are caracter retroactiv, dreptul dobîndit sub imperiul unei legi, nu poate fi diminuat printr-o lege ulterioară.

Potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începînd cu 01 august 2016, salariul de funcție al procurorului, se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3

din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Conform prevederilor art.51 din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform prezentei legi și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror. Salariul de funcție al procurorului din procuratura teritorială și procuratura unității teritoriale autonome Găgăuzia se stabilește în cuantum de: a) 2,7 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de până la 6 ani; b) 2,88 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de la 6 la 12 ani; c) 3,15 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 12 ani. Salariul de funcție al procurorului din Procuratura Generală și procuratura specializată se stabilește în cuantum de: a) 4,32 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de până la 16 ani; b) 4,5 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani.

Raportând normele de drept sus-indicate la circumstanțele pricinii, instanța de apel a invocat că, intimata Chirica Maria deține legal dreptul la recalcularea pensiei în dependență de salariul procurorului în exercițiu, în dependență de nivelul procuraturii unde a activat și de funcția deținută în momentul pensionării.

Prin recursul depus la 16 aprilie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Examinând admisibilitatea recursului, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la

intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel recursul declarat la 16 aprilie 2019 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru